

A magyar gyerekek szolgálatában

— beszélgetés
Gábor Emese képzőművésszel

Gábor Emesét már ismerhetik a budakeszi környezene rajongók. Aki járt nagyobb egyházi ünnepek alkalmával a Makkosi templomban, az megcsodálhatta kímélt szoprán hangját a Gabrieli Kórus szólistájaként. Gábor Emese azonban arról is ismert, hogy ő a Magyarok Világszövetségének épületében felállított első magyar Wass Albert szobor alkotója. Számos Wass Albert mesekönyvet illusztrált a Kráter Kiadónál, két éve pedig a Táltos Könyvek Kiadó családi vállalkozás keretében ír és rajzol a magyar gyermekeknek, sőt a Budakeszi mesel rendezvényesorozat gyönyörű éneklő madár emlétmája is az ő keze munkáját dicséri.

— Hónnan ered Wass Albert iránti vonalmad és milyen utakon jutottál el jelenlegi tevékenységedig?

— Még kamasz koromban kaptam egy könyvet a nagymamától, aminek a funtinelli boszorkány volt a címe. Amnyira megtetszett, hogy elkezdtem kutatni Wass Albert többi könyve iránt, egészen addig, amíg ő lett a legkedvesebb és legnagyobbra tartott mai magyar író. Így készítettem el Wass Albert szobrát, s ennek kapcsán ismerkedtem meg a Kráter Kiadóval, ahol éppen illusztrátort kerestek. Így jelenhettem meg több Wass Albert által írt mesekönyv az én rajzaimmal. Aztán egyszer csak a kisfiannak könyvet akartam ajándékozni, s ezembre jutottak a gyerekkoromban nagymamamtól kapott leporellók. A könyvesboltok többségében azonban szomorú tapasztalatot szerezhettem: rájöttem, hogy ilyes, kisgyermeknek írt könyv ma már kevés kapható a könyvesboltok polcain. Ezért hoztak létre a Táltos Könyvek Kiadót 2004-ben és a következő évben már hét leporellót adtunk ki, amire nagyon büszkék vagyunk, hiszen egy-egy ilyen könyvecske kiadása nagy anyagi terhet és jelentős befektetést igényel, különösen kezdő vállalkozásoktól. Az első könyvünk a „Hogyan születtek a bányafelhők” volt. A benne illusztrált versét én írtam a fiannak. Valójában először egy mesét írtam, ami nagyon megtetszett nekem, ezért úgy gondoltam, hogy átrom verse is. A könyv sikerén felbuzdul-

va kiadtunk egy magyar népi altatókat összegyűjtő második könyvet is, majd jött a harmadik, a negyedik és a többi. Végül elkészítettem az illusztrációkat egyik nagy kedvencemhez, Arany János Családi köréhez is. Azért olyan kedves nekem ez a mű, mert már gyerekkoromban hallottam, és emlékszem arra a megnyugtató, varázslatos hangulatra, amit ez a vers keltett bennem. Nem véletlen, hogy Arany János nagyon szeretik a kisgyermeknek is, az én két és fél éves kisfiannak is, minden nap el kellett mondanom, míg saját maga meg nem tanulta kívülről. Tudatosan bevonom őt is a könyvtervezés és illusztrálás folyamatába, sőt kedves és értelmes kis tanácsait legtöbbször meg is fogadom. S csakúgy a szívemhez nőtt a Móra Ferenc nyomán készült Rege a csodaszarvasról című leporellóm is. Ezt a mesét szintén átformáztam verses formába, hogy ennek a korosztálynak érthetőbb és élvezhetőbb legyen.

— Úgy tudom, hogy pedagógiai szemléletű rajzaidat a kisiskolásoknak szánt tankönyvek is felhasználják, számtalan tankönyvet illusztráltál a Tótógas Kiadónak, s ugyancsak a nagyböknai szántalad a Piški Kiadó által megjelentetett rovásírás könyvedet, amelyből az iskola előtt álló gyerekek megtanulhatják írni, olvasni ösenk „nyelvén”.

— Igen, a Tótógas Kiadó felkérésére 1994 óta foglalkozom alsó tagozatos tankönyvek illusztrálásával, és ennek kapcsán jutott eszembe, hogy a mai olvasókönyvek teljesen megfelelnek az eredeti írásunkról, a rovásírásról. Holott a latin ABC-t mindössze néhány száz éve használjuk, a magyarok rovó sámanjai, aranyasszonyai azonban évezredekig csak rovásjelekkel írtak. Tanúbizonyosság erre a barlangok falán fennmaradt leletek, vagy a későbbi idők-ből származó székely kapuk. Ezek a jelek olyan világképet tükröznek, amelyre a mai embernek nagy szüksége lenne, éppen ezért az iskolákban először minden gyereknek ezeket az eredeti jeleket kellene megtanulni.

— Hogyan dolgoztad ki a rovásírás tanítás módszerét?

— A módszer egyszerűbb, mint gondolnánk és ezért könnyen elsajátítható: néhány fontos szó van a gyermek életében, amit könnyen megjegyez. Ilyen a „Maci, mama, cipő, cicca, citrom, alma, malom, anya, apa” stb. Ezeket a hasonló hangzókat ábrázoló írásjegyeket tartalmazó szavakat érdemes összekapcsolni a tanítás során. Ezzel a módszerrel érdekes jelössze-függésekre lehet rátalálni. Vannak hangok, amelyek jelölnek és szavakat jelölő jelek. Az utóbbiakra példa a „csereny” jele, - talán már senki sem tudja, hogy a csereny létra alakú fából készült tárgy, amit kézi szállításhoz használtak, - vagy ilyen a „lyuk” és a többi. Ezekben a szavakban a jelek szinte

teljesen megegyeznek az általuk ábrázolt dolog képeivel. Sőt és hangzót jelölő jele a föld jele is, ami egy körbe rajzolt kereszt szinte minden szerves kultúrában. Így alakult ki a magyar rovásírás „F” jele is. Könyvem azért halad balról jobbra, mert a mai felnőttek és így a gyerekek is már cezurálva írják és a könyvet is így lapozzák. A balkezeseknek az előszóban azt ajánlottam, hogy kezdjék úgy, ahogyan jólesik. Ebben nem vagyok egyedül, Varga Géza frástörténeti kutató szintén a balról jobbra történő haladási irányt javasolja a rovásírás tanulóknak. Nyári táborokban, ahol a gyerekek valóban a fába rónak, ott ez az irány természetesen magától megfordul. — A Táltos Könyvek Kiadó felajánlotta egy feladéba került magyar írók is, akit Pósa Lajosnak hívnak. Ki volt ő, és honnan származik az ötlet a százévesforduló gyermekirodalmi hangulatainak felbuzdítására?

— Pósa Lajos ma már kevesen ismerik, pedig ő volt a magyar gyermekirodalom egyik megalapítója, szülein iskoláskönyveit az ő rigmusai, versei gazdagították. 1850-ben született a Gömör - megyei Radnóton. Tanítónak tanult, de versein és meséin keresztül az ő nevelésiképpé foglalkozott szinte egész életén át. Sokáig szerkesztőként Szegeden, majd Budapestén élt, itt gyűjtötte maga köré a korabeli irodalmi élet nagyjait Benedek Eleköt kezdve Móra Ferencen át Kosztolányi Dezsőig és Babits Mihályig, akik sokat tanultak tőle és mind szeretett tanítomestereiknek vallották. Népszerű volt a zene világában is, hiszen Dankó Pistától Bartók Béláig találhatunk komponistákat, akik megzenésítették a műveit. Az ő tanulságos, nevelő értékű meséi, versei ihlettek arra, hogy sorozatban adjuk ki őket a mai gyerekek számára. A sorozat első darabja most jelent meg Állatmesék címmel. Felgyorsult világunkban válogatás nélkül, szinte kizárólag csak üzleti érdekek alapján áramlik be silány vagy értékes, de inkább romboló gyermekirodalom. Pósa Lajos már a XIX. században fellépett az ilyen tendenciák ellen, ezért az ő irodalmi örök értéki erkölcsi értéket közvetít a gyermekek számára. Bizom benne, hogy könyvemet a mai gyerekek is ugyanolyan örömmel forgatják majd, mint ahogyan azt tette meg gyermeküként az én nagyszüleim korosztálya „Pósa bácsi” könyveinek lapjainál!

Galgóczy Zsuzsa

Gábor Emese képei és könyveit bemutató, „Gyermekálmom-mesefestmények” című kiállítás és vásár megnyitója a Budakeszi Erkel Ferenc Művelődési Házban május 8-án este hat órakor lesz és két héten át várja az érdeklődőket.

